Κα Κ. Καγιάν
Βοιωτρεσία 33

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 40,000

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'. ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 26 | ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ | ΧΑΛΚΙΔΑ ΜΑΗΣ 1944

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

21 ΜΑΪΟΥ 1864

ΑΝΤΡΕΑ ΖΩΝΤΟΥ

«...Ζάκυνθος, χαῖρε ὁλόανθη, Κεφαλλονιὰ δουλεύτρα
ὦ Κύθηρα, ὦ Παξοί,
κι ἐσὺ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιᾶς, ὦ Κύρκυρα μαγεύτρα
καὶ Ἰθάκη ἐσὺ ἀκουστή.

***

Χαῖρε κι ἐσὺ τῆς Ρούμελης γειτόνισσα, ὦ Λευκάδα,
τοῦ ἁρματωλοῦ φωλιά!
Ἀκόμα τὴν ἡρωϊκή σοῦ σπέρνει ἀνατριχάδα
τοῦ ψάλτη σου ἡ λαλιά...»

Κωστῆς Παλαμᾶς

Ὀγδόντα σωστὰ χρόνια κλείσθνε φέτος, στὶς 21 τοῦ Μάη, ἀπὸ τὴν ἡμέρα, ποὺ οἱ ἑφτὰ πανέμορφες Ἑλληνοπούλες κόρες—τὰ ἑφτὰ τοῦ Ἰονίου νησιὰ—πέφτανε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς στοργικῆς των Μάνας—τῆς Ἑλλάδας μας. Ἡ μέρα αὐτὴ εἶναι, γιὰ τὰ ἑφτάνησια ἰδιαίτερα, μὰ καὶ γιὸ τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρη, ἡμέρα μεγάλης Χαρᾶς. Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ θὰ μᾶς θυμίζει, περισσότερο ἀπ τὶς ἄλλες μέρες, τοὺς ὡραίους ἀγῶνες τῶν προγόνων μας γιὰ τὴν ἕνωσι τῆς ἑφτανήσου μὲ τὴν ἔνδοξη πατρίδα μας—μὲ τὴν Πατρίδα μάννα μας, ποὺ ὅσους κι' ἂν πέρασαν χρόνους πικροῦ χωρισμοῦ δὲν πάψανε γιὰ τὴν ἱερὴ ἰδέα τῆς ἑνώσεως ν' ἀγωνίζωνται, σκληρὰ κι ἐπίμονα.

Ἔτσι μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ τῶν ὀγδόντα χρόνων, καὶ σὰν ἕνα φτωχικὸ μὰ σεμνὸ μνημόσυνο, στοὺς ἀλησμόνητους ἐκείνους ἀγωνιστὲς τῆς ἑνώσεως τῆς ἑφτανήσου, φέρνουνε σήμερα στὸ φῶς παλιὲς πρόχειρες ταξειδιωτικὲς ἐντυπώσεις μας, ἀπὸ δυὸ νησιὰ τῆς Ἰονίου χώρας, ποὺ ὅσο κι' ἂν εἶναι παλιὲς—γράφτηκαν τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1928—δὲν παύουν νὰ εἶναι πάντα ἐπίκαιρες καὶ ἐνδιαφέρουσες.

Κέρκυρα

Λίγες μέρες ἔχουνε περάσει, ἀπὸ τὴ μεγάλη σεισμικὴ συμφορὰ τῆς ὡραίας νύμφης τοῦ Κορινθιακοῦ, ποὺ ἐπιχειροῦμε τὸ ποθητό μας, γιὰ τὰ ἑφτάνησα, ταξεῖδι.

Ἡ μικρὴ «Ρούμελη» τὸ παλιὸ καλοτάξειδο καραβάκι μὲ τὸν ἀνοιχτόκαρδο Καπετάνιο της, μᾶς δέχεται στὸν Πειραιᾶ, γιὰ νὰ μᾶς μεταφέρει στὴν ἄλλοτε τοῦ Ἰονίου πρωτεύουσα, τὴν πανέμορφη Κέρκυρα, τὸ χῶμα τῆς ὁποίας εὐλαβικὰ θὰ πατήσωμε καὶ τοὺς πολύτιμους θησαυρούς της, τόσο πολὺ θὰ θαυμάσωμε

Δὲν φτάσαμε ν' ἀφήσουμε τοῦ Πειραιᾶ τὰ «περιστέρια» ποὺ ἔχουμε τὴν τύχη νὰ κάνουμε τὴν γνωριμία μας μὲ τὸν ἀρχαιολόγο—φιλόλογο Γερμανὸ καθηγητὴ κ. KoncotZiegia, ποὺ θαυμάζει τὴν Ἑλλάδα καὶ πηγαίνει γιὰ τοὺς Δελφούς. Μᾶς μιλεῖ, στὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴ καὶ ἐκφράζει τὸν ἀπέραντο θαυμασμό του, γιὰ τὴν Πατρίδα μας, ποὺ τὴν ὀνομάζει Κέντρο τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, πατρίδα τῶν Θεῶν καὶ ψυχὴ τῆς θείας μεγάλης τέχνης. Ἐκφράζει τὴν λύπη του, ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένος, νὰ κατσίβει στὴ καμπίνα νὰ κοιμηθῆ—γιατὶ πολὺ πρωῒ θέλει νὰβγεῖ στὴν Ἰτέα—καὶ μᾶς καληνυχτίζει.

Φτάνουμε στὸν ἰσθμό. Μὲ τὸ πρῶτο τῆς «Ρούμελης» σφύριγμα τὰ ἠλεκτρικὰ τῆς ἰσθμίας σβύνουν. Τὶ ἄραγε νὰ συμβαίνει; Κανεὶς δὲν ξέρει. Στοῦ καθένα τὸ κεφάλι μία μαύρη σκέψι περνάει: Μήπως στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἔκανε πάλι καταστρεφτικοὺς σεισμούς; Ἢ μήπως προληπτικὰ κλείνεται ὁ ἰσθμὸς τὴν νύχτα; Περνοῦμε στιγμὲς κάποιας ἀγωνίας Ὁ καπετάνιος, ὅμως, ἡσυχάζει ἐπιβάτες καὶ πλήρωμα: «Ὁ Νέος σεισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ γίνε, γιατὶ στὴ θάλασσα ἀκούεται καλλίτερα ἀπὸ τὴ στεριά, κι' ἀπόψε τίποτα τέτοιο δὲν ἀκούστηκε.» Περνάει ὁλόκληρη ὥρα καὶ τὰ φῶτα δὲν ἀνάβουνε γιὰ νὰ περάσουμε τὸν ἰσθμό. Ἔτσι ἡ μικρὴ ἀνησυχία μεταβάλλεται σὲ πραγματικὴ ἀγωνία τῶν ἐπιβατῶν. Ὄξω κατασκόταδα, βροντάει, βρέχει κι ἀστράφτει, καὶ ἡ σφυριὲς τῶν καραβιῶν, ποὺ περιμένουν, ἀπ ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ γιὰ νὰ περάσουν, συνεχίζονται. Μι' ἀτμάκατος διπλαρώνει τὴν «Ρούμελη» καὶ μᾶς πληροφορεῖ πῶς τὰ ἠλεκτρικὰ ἔχουνε βλαφτεῖ ἀπὸ τοὺς τελευταίους σεισμοὺς καὶ σβύνουν, καὶ γι' αὐτὸ νὰ ἡσυχάσουμε, γιατὶ θὰ περάσουμε μὲ τὸ φῶς τῆς αὐγῆς.

Τρία καράβια περιμένουν ὀτὸ ἕνα στόμιο τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τέσσαρα πέντε στὸ ἄλλο γνὰ νὰ περάσουνε.

Ἀντρέας Ζώντος

(Συνέχεια στὸ προσεχὲς)

Η ΚΛΕΙΣΣΟΥΡΑ - LA CLISSURA

Ὁ μαρκίων Βονιφάκιος εἷς ἐκ τῶν ἡγετῶν τῆς τετάρτης σταυροφορίας, ἡ ὁποία τεχέως ἐλησμόνησε τὴν ἀποστολήν της πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἁγίων τόπων καὶ ἐξετράπη ἐπὶ τὴν πλουσίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως λείαν, ὁ Βονιφάκιος λέγομεν, κατ' Αὔγουστον τοῦ 1204, διὰ συμβιβασμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς ἡγήτορας τῆς σταυροφορίας, ἔλαβε τὸ βασίλειον τῆς Θεσσαλονίνης, περιλαμβάνον τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν κυρίως Ἑλλάδα μετὰ τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Κρήτης καὶ τὴν μὲν Κρήτην ὁ αὐτός Βονιφάκιος ἐπώλησεν ἀμέσως δι' ἐπισήμου συμβολαίου γενομένου ἐν Ἀνδριανουπόλει τῇ 12 Αὐγούστου 1204 εἰς τοὺς Βενετούς, ἀντὶ δέκα χιλιάδων ἀργυρῶν μάρκων (64.000 προπολεμικῶν δραχμῶν), τὴν δὲ Εὔβοιαν διήρεσεν εἰς τρεῖς βαρωνίας, ἃς παρεχώρησεν εἰς τοὺς Λομβαρδικῆς καταγωγῆς βαρώνους συναγωνιστάς του ἐκ τοῦ οἴκου Ντάλλε κάρτσερι καὶ τὴν μὲν βόρειον Εὔβοιαν μὲ πρωτεύουσαν τὸν Ὠρεὸν παρεχώρησεν εἰς τὸν Παγοράρον, τὴν μέσην Εὔβοιαν μὲ πρωτεύουσαν τὴν Χαλκίδα εἰς τὸν Γκιβέρτον καὶ τὴν νότιον Εὔβοιαν μὲ πρωτεύουσαν τὴν Κάρυστον εἰς τὸν Ραβανόν. Οἱ τρεῖς οὗτοι βαρῶνοι ἔλαβον τὴν προσωνυμίαν «τριτημόριοι» τῆς Εὐβοίας καὶ ἑνεκατέστησαν μονίμως ἐν Εὐβοίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1208—1209 ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς γαληνοτάτης Βενετικῆς πολιτείας, ἀσκουμένην δι' ἐπιτρόπου της καλοιμένου βαΐλου

Ἡ βαρωνία τοῦ Παγοράρου ἐξικνεῖτο ἀπὸ τοῦ πρὸς δυσμὰς τῆς Εὐβοίας Κηνίου ἀκρωτηρίου μέχρι τῆς ὀχυρᾶς θέσεως Ἅγιος τῆς τουρκιστὶ καλουμένης Δερβὲν (1) κειμένης περὶ τὰ ὀκτὼ χιλιόμετρα πέραν τῆς κοιλάδος τοῦ χωρίου Ἀχμέτ' ἀγᾶ νῖν Προκόπι.

Ὁ οἶκος Ντάλλεκάρτσερι εἶχεν ἀνεγείρη πλεῖστα κάστρα ἐν Εὐβοίᾳ φέροντα τὰ ἐμβλήματα τῆς Βενετίας ἤτοι τὸν πτερωτὸν λέοντα τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἅτινα καὶ ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι καλῶς φερόμενα ἐπὶ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης σημείων τοῦ πρὸ τεσσαράκοντα ὀκτὼ περίπου ἐτῶν καταρριφθέντος ἐξαιρετικῆς ὡραιότητος καὶ σοι δαιότητος καὶ λίαν ὀχυροῦ κάστρου τῆς Χαλκίδος.

Ἐπίσης ὑπῆρχον κάστρα καὶ πύργοι ἄνωθεν ἐρημικῶν θέσεων καὶ ὅρμων εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Εὐβοίας καὶ παρὰ τὰς κλιτύας τῆς Δίρφυος καὶ ἄνωθεν τοῦ σημερινοῦ ἑλυμνίου τοῦ τέως δήμου Αἰγαίων, ἐπὶ τῆς Ὄχης τῆς Καρύστου καὶ ἀλλαχοῦ.

Φερδινάνδος ὁ Γρηγορόβιος, ἐν τῇ ἱστορίᾳ του περὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν λέγει ὅτι ὑπῆρχον ἐν Εὐβοίᾳ τὰ κάστρα τῆς Καρύστου, τὰ ὧν Ἀρμένων (Larmena) βορειοανατολικῶς τῶν Στύρων, ἐν Βαθὺ τῆς Αὐλίδος, ἐν Βασιλικῷ τῆς Χαλκίδος, εἰς Βατῶντα τοῦ δήμου Μεσσαπίων, εἰς Φύλλα τῆς Χαλκίδος, εἰς Ὠρεὸν τοῦ δήμου Ἱστιαίων, εἰς Γοΐβες (La Cuppa) τοῦ δήμου Τελεθρίων ὡς λέγει ὁ μακαρίτης Λάμπρος, εἰς Φαράκλαν τοῦ δήμου Νηλέως, ἐν Μαντουδίῳ τοῦ δήμου Κηρέως καὶ τῆς Κλεισσούρας.

(1) Ἐκ τῆς Περσικῆς λέξεως derbin σημαινούσης στενωπὸν διόβασιν μεταξὺ ὀρέων, ἢ δυσβάτων μερῶν.

Τὸ τελευταῖο τοῦτο κάστρον τῆς Κλεισσούρας παρέσχεν, ὡς γνωρίζομεν, πολλὴν τὴν δυσχέρειαν καὶ εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν καὶ τοὺς ξένους ἱστορικοὺς μὴ γνωρίζοντες ποῦ τῆς Εὐβοίας νὰ τοποθετήσωσι τὸ αὐτὸ κάστρον καὶ αὐτὸς ὁ μακαρίτης Σπυρ. Λάμπρος ἔγκριτος καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, ἐν ὑποσημειώσει του ὡς Γρηγορόβιον, ἐκφράζει καὶ οὗτος ἀδυναμίαν καὶ δισταγμοὺς μὴ γνωρίζων ποῦ νὰ τοποθετήσῃ τὴν Κλεισσούραν (1).

Ἐπιμόνως ἐνδιατρίψαντες καὶ μελετῶντες τὰ πράγματα καὶ ἐνδελεχῶς παρακολουθοῦντες τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου μας, δυνάμεθα σήμερον νὰ ἐκφρασθῶμεν μετὰ πλήρους πεποιθήσεως, ὅτι τὸ κάστρον La Clissura κεῖται ἐπὶ τῆς ὀχυρᾶς θέσεως Ἅγιος ὅπου καὶ τὸ Δερβένι τῶν Τούρκων Δύνασαί τις δὲ καὶ νὰ προσπελάσῃ μετὰ μόχθου καὶ τὸ κάστρον τοῦτο ἀκολουθῶν ἀνάντη πορείαν δεξιὰ καὶ ἄνω τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκεῖ ἐξωκκλησίου ὁ ἅγιος Γεώργιος.

Καὶ ἐνῷ ἡ διαδρομὴ ἀπὸ Ἐλυμνίου μέχρις Ἁγίου εἶναι μία διαδρομὴ μυστηριωδῶς θεσπεσία ἰδίως κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας τῶν ἡμερῶν τοῦ θέρους, καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῆς διαδρομῆς ταύτης ἡ μικροτέρα ἀπὸ Μαντουδίου μέχρις Ἁγίου εἶναι διαδρομὴ ἀληθῶς ὑπέροχος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονάς της καὶ τόσον ὑπέροχος ὥστε τὰ ἐκδρομικὰ σωματεῖα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ν' ἀποκαλοῦν τὸ μέρος ἐκεῖνο «Εὐβοϊκὰ Τέμπη», ἐν τούτοις μόλις παρέλθομεν ὀλίγα χιλιόμετρα πέραν τῆς ἐκεῖ κοιλάδος, τὰ πράγματα μεταβάλλονται, τὸ δὲ θεσπέσιον, ὑπέροχον καὶ σπάνιον τῆς φύσεως, τὸ διαδέχεται ἕνα συγκινητικὸν μεγαλεῖον ἀγριότητος τῆς ἀπεριγράπτως τραχείας ἐκεῖ φύσεως. Ἐκεῖ παρὰ τὴν ὀχυρὰν θέσιν Ἅγιος κεῖται τὸ φραγκικὸν κάστρον τῆς Κλεισσούρας, ἄγριον καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐν τῇ καταστροφῇ του. Ἐκεῖ φαίνεται ὅτι ἐχωρίζοντο αἱ βαρωνίαι τῆς βορείου καὶ μέσης Εὐβοίας. Ἡ θέσις εἶναι ὀχυρωτάτη κειμένη μεταξὺ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τῆς σειρᾶς τοῦ Κανδηλίου καὶ τῶν τελευταίων διακλαδώσεων τῆς Δίρφυος. Ἐκ τριῶν μερῶν τὰ τείχη τοῦ κάστρου τούτου ἐπικρέμανται ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ καὶ μόνον ἐξ ἑνὸς μέρους ἡ θέσις εἶναι προσιτή, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ ὁδὸς εἶναι τόσον ἀπότομος, ὥστε οὐδεὶς θὰ ἐτόλμα νὰ προσβάλῃ τοὺς ἐκεῖ ἐν ἀσφαλείᾳ διαμένοντας. Ἐπὶ τῆς ἀπροσπελάστου τούτης κορυφῆς ὑπάρχουσι τὴν σήμερον τὰ ἐρείπια μεγάλου περιβόλου καὶ τὰ τετράγωνα τῶν πύργων, ἐν μέσῳ δὲ θάμνων καὶ μεγάλων δένδρων διακρίνει τις ζωηρὰ τὰ ἴχνη κατοικιῶν, ἐνῷ ἐκ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς τὸ φρούριον προστατεύεται ἀπὸ ἄγριον κρημνόν. Ἐκ τοῦ στενοῦ ἐκείνου μέρους διήρχετο ἐπὶ Βενετοκρατίας ὁδὸς ἀπὸ Χαλκίδος πρὸς Ὠρεούς σήμερον δὲ διὰ δημοσίας ἐπαρχιακῆς ὁδοῦ ἐκτελεῖται ἡ συγκοινωνία μεταξὺ Χαλκίδος καὶ τῆς βορείου Εὐβοίας. Ἡ ἐκπολιτιστικὴ χάραξις τῆς ὁδοῦ ταύτης κατ' οὐδὲν μετέβολε τὴν ἀγρίαν ὄψιν τῆς ἀγρίας ἐκεῖ φύσεως, ὁ δὲ διερχόμενος ἐκεῖθεν, μὲ ριγηλὴν συγκίνησιν παρακολουθεῖ τὴν μεγαλειώδη ταύτην ἀγριότητα. Ὑπάρχει ζωηρὰ παράδοσις τῶν παλαιοτέρων (πράγμα καθ' ἡμᾶς ἀπίθανον) ὅτι εἰς τὸ στενότερον μέρος τῆς διόδου ταύτης ὑπῆρχον τὰ ἐρείπια πύλης σιδηρᾶς ἐφηρμοσμένης μεταξὺ τῆς καθέτου πλευρᾶς τοῦ ὄρους καὶ ἀποκρήμνου βράχου ἄνωθεν τῆς χαράδρας, ἥτις ἐκαλεῖτο Σιδηρόπορτα. Τὰ στενὰ τῆς Κλεισούρας εἶχε καταλάβῃ ὁ Λυκάριος πολεμῶν τοὺς φράγκους τῆς Χαλκίδος. Ὁ κατέχων τὰ στενὰ τῆς Κλεισούρας δύναται καὶ μὲ μικρὰς δυνάμεις νὰ διακόψῃ πᾶσαν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ μέσης καὶ βορείου Εὐβοίας καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν βόρειον Εὔβοιαν. Εἰς τ' αὐτὰ στενὰ ὁ Ἀλῆ πασᾶς κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς ἐπιρροῆς του ἐν τῇ βορείῳ Εὐβοίᾳ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, εἶχε ἐγκαταστήσῃ δερβέναγαν τὸν Μιχαῆλον τὸν ἐκ Στροφυλλιᾶς (1). Ἡ στενὴ αὕτη δίοδος εἶχε μεγάλην σπουδαιότητα καὶ κατὰ τὸς μάχας τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκεῖ ἀρχικῶς ἀπεφάσισε μεσοῦντος τοῦ Μαΐου 1821 τὸ ἐν ἐλυμνίῳ συγκροτηθὲν συμβούλιον, νὰ συγκεντροθῶσιν ἅπαντες οἱ Εὐβοεῖς ἐπαναστᾶται. Ἐκ τῆς οὐτῆς θέσεως τῇ 25 Μαΐου 1821 ἐξεδόθησαν αἱ πρῶται ἐπαναστατικαὶ προκηρύξεις πρὸς τοὺς Εὐβοεῖς φέρουσαι τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Βαρλαάμ, Τομαρᾶ καὶ Γ. Ἰατροῦ Τ' αὐτὰ στενὰ τῆς Κλεισσούρας μετεχειρίζετο ὡς ἐρείσματα καὶ ὁ ἐλύμνιος γίγας Ἀγγελῆς ὁ Γωβίς πολεμῶν τοὺς τούρκους τῆς Χαλκίδος.

Εἰς τὴν ὀχυρὰν λοιπὸν ταύτην θέσιν κεῖται τὸ Βενετικὸν κάστρον τῆς Κλεισσούρας.

Νικόλαος Κ. Μπελλάρας
Ὁ Παλαιός

(1) Γρηγοροβίου Ἱστορία πόλεως Ἀθηνῶν βιβλ. Β. κεφάλ. Σ. Τ. σελ. 313 ὑποσημείωσις.

(1) Ἴδε ἐλύμνιον Ν. Μπελλάρα Βιβλ. Β. Κεφαλ. Β. § 12.

Θέλω νὰ γράφω...

Θέλω νὰ γράφω ὡραιόλογα.
Ἂν ἠδυνήθουν νὰ φαντάζουν ἀνάγλυφα, σμιλεμένα μὲ γραμμὲς καὶ φῶτα, μὲ σκιὲς καὶ ρυθμούς, σὰν ἰδέα, τυπωμένη σὲ μειώπη παρθενώνεια.
Ἂν εἰπωθοῦν, νὰ νοιώθονται ἀπὸ τὰ χείλη, πῶς πέφτουν; δροσοστάλες, μοσχαριθοί καὶ ροδοπέταλα.
Κι ἂν τραγουδηθοῦν, ν' ἀκούονται, σὰν ἄσματα ἀσμάτων, σὰν ὠδὲς καὶ οὐράνιες ἄριες.

Γιάννης Τρίκκης

Σπίτι μου

Ὦ τῆς ψυχῆς μου ἐσύ ἱερὸ γιορτάσι,
θωρεῖς κατοπινὴ μιὰ αὐγὴ ποὺ πάει...
Ἀνάλαφρα περνάει ὁ χορὸς νὰ φτάσῃ
τρυγῶντας τὶς στερνὲς πνοὲς τοῦ Μάη...

Καὶ τάνθια ὦ πατρικὸ παληό μου σπίτι
σιμὰ πόχεις κιανθοῦν μὲς στὴν αὐλή σου..
Γερνᾶς μὲς στὸν καιρὸ τὸν κατιλύτη,
μὰ ὁ κρίκος πάει στὸν κρῖκο τῆς ἀλύσσου...

Ὦ σπίτι μου παληό... ἀγάπες, φέρνω,
κιεγὼ περπατητὴς τάφτιαστου δρόμου...
Θωρεῖς με ποὺ καὶ πρὶν τὴ σιράτα πέρνω,
καὶ κλαῖς ποὺ σιοῦ ραβδιοῦ τὴν ἄκρη γέρνω,
καὶ πέφτεις καὶ γκρεμᾶς σπίτι δικό μου...

Κάδμος—Φαίδιμος

Οἱ νέοι μας

Φέλημα

Σκορπῶντας σπάταλα τ' ἀσημένιο του φῶς προβάλλει μέσα ἀπ' τὰ σύννεφα τὸ χλωμὸ φεγγάρι. Μοιάζει μὲ λυχνία κρεμασμένη στὸ θόλο τ' οὐρανοῦ.

Ἀπ' τὰ φύλλα τῶν δέντρων ἀκούστηκε ν' ἀνεβαίνῃ ἕνα σιγανὸ μουρμούρισμα πρὸς τὸ φεγγάρι· τὰ πουλιὰ ξυπνῶντας, θαμπωμένα ἀπὸ τ' ἀσήμια τοῦ φεγγαριοῦ, ἀφίνουν σιγανές, τρεμάμενες τρίλλιες· οἱ νότες ξεχύνονται θαυμάσιες ἀπ' τὰ στόματά τους. Ἡ μελωδία ποὺ σκόρπαγε ὁλόγυρα τὸ κύλισμα τοῦ ρυακιοῦ, ἀρχίζει ν' ἀκούγεται πιὸ ζωηρή, πιὸ γλυκειά, πιὸ ἁπαλή..... Τὰ λιθάρια τοῦ ρυακιοῦ—καθὼς τὰ σκεπάζει πρῶτα καὶ τὰ ξεσκεπάζει ἔπειτα τὸ νερό, ποὺ κυλάει κυματιστὰ—λαμποκοπᾶνε σὰ νὰ ρουφᾶνε κομμάτια κομμάτια τὸ χλωμὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Οἱ κορυφὲς τῶν δέντρων, ἀπὸ τ' ἀνάλαφρο ἀεράκι ἀνεμίζονται σὰν οὐρὲς ἀπὸ ξωτικὰ ἄλογα....

Καὶ τὸ χλωμὸ φεγγάρι ἀργοκυλᾶ στὸν οὐρανό....

—Πλανεμένο φεγγάρι!!... ρίξε τ' ἀσημένιο σου δύχτι κι' ἀγκάλιασε ἁπαλὰ τὴν καλή μου....χαΐδεψέ την καὶ δῶσε της ἕνα σιγανό, γλυκό, φίλημα.

Καὶ μέσα στὸ ἀεροφίλημά σου αὐτό, βάλε ὁλάκερη τὴν ἀγάπη μου γι' αὐτῆνε, μαζὶ μὲ τὸ πόθο μου γιὰ τὴ Γυναῖκα....

Ρέννος Ἄλμας

Ἀγρυπνῶ!

Ἐνῶ ἡ νύχτα φεύγει σιγὰ-σιγὰ κι' ἔρχεται ἡ αὐγή, κι' ἐνῶ ἡ πάχνη χάνεται, καὶ τὸ φεγγάρι σβύνει· ἀγρυπνῶ. Ἀγρυπνῶ τὴν ὥρα, ποὺ τ' ἀστέρια χάνονται ἕνα-ἕνα—τ' ἀστέρια, ποὺ μοιάζουν μὲ τὰ δυὸ ματάκια σου τὰ ζαφειρένια, ποὺ μ' ἄνοιξαν πληγή.

ΠΗΓΗ ΑΡΕΘΟΥΣΑ

Ἡ Ζητιάνα

Ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα πηγαίνει
μιὰ ζητιάνα ἀπ' τὴν πεῖνα χλωμὴ
μέσ' τὶς λάσπες συχνὰ δουτηγμένη
νὰ τῆς δώσουν γυρεύει ψωμί.

***

Εἶναι μόνη στὸν κόσμο ἡ καϋμένη
δὲν ἔχει ἄντρα, παιδιά, συγγενεῖς
καὶ στὸν τάφο ποὺ τὴν περιμένει
δὲν θὰ κλάψῃ γι' αὐτήνε κανείς.

***

Ἀχ! ὁ χάρος τῆς ἔχει δυθίσει
μαχαιριὲς στὴ φτωχή της καρδιά,
δυὸ παιδιῶν της τὰ μάτια ἔχει κλείσει
πικραμένη τὴν ἴδια δραδυά.

***

Σὰν τὰ ρόδα τ' Ἀπρίλη ἦταν κεῖνα
ἀγγελούδια τὰ δυὸ δροσερά,
μὰ τὰ θέρισε ἄσπλαχνα ἡ πεῖνα
κι' ἀπομείναν μιὰ νύχτα νεκρά.

***

Μέρα νύχτα ἡ μάνα τους κλαίει
ἀπ' τὸν πόνο γυρίζει τρελλή,
ὁ καϋμὸς καὶ ἡ λύπη τὴν καίει
καὶ ὅπου πάει γιὰ τοὺς γυιούς της μιλεῖ.

Χρῆστος Μπασοῦκος

"ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,,

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ἰδιοκτήτης: ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ
Κατοικία: Κώτσου 13

Γραφεῖον - Τυπογραφεῖον: Ἀγγελῆ 26
Τηλέφωνον: 5-55 — ΧΑΛΚΙΔΑ
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Κ. ΣΥΛΙΒΟΣ
Ὁδὸς Ἀποστόλη 1

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Ἐτησία Δραχ. 240,000.—Ἑξάμηνος Δραχ. 120,000.
Γιὰ Δήμους, Κοινότητες, Τράπεζες καὶ διάφορους ὀργανισμούς· ἐτησία δρχ. 500.000.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
Συνδρομὲς καὶ Καταχωρήσεις προπληρώνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ—ΕΠΙΤΑΓΕΣ—ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ κλπ.
Πρὸς τὸν κ. Ἀντρέαν Ζῶντον— Χαλκίδα
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ Δραχ. 20,000

AMY LOWELL

ΑΠΟΥΣΙΑ

Ἄδειο τὸ ποτῆρι μου ἀπόψε,
Στεγνὰ τὰ χείλια του καὶ κρύα,
Παγωμένο ἀπ' τ' ἀνοιχτοῦ παράθυρου τὸν ἀγέρα,
Ἄδειο καὶ στεγνό, λευκὸ στὴ φεγγαράδα λάμπει.
Γιομάτη εἶν ἡ κάμαρα ἀπ' την παράξενη μυρωδιὰ
Τῶν ἀνθῶν τῆς γουϊστέριας,
Πού πάλλονται στοῦ φεγγαριοῦ τὴ λάμψη,
Καὶ στὸν τοῖχο χτυπᾶνε,
Μ' ἀκίνητο μένει τῆς καρδιᾶς μου τὸ ποτήρι,
Κι' ἄδειο καὶ κρύο.

Ξεχειλίζει, ὅταν ἔρχεσαι,
Ἀπ' αἷμα κόκκινο κι' ἀφρισμένο,
Αἷμα τῆς καρδιᾶς μου γιὰ νὰ πιεῖς'
Νὰ γιομίσει τὸ στόμα σου ἀπ' ἀγάπη
Καὶ μιᾶς ψυχῆς τὴ γλυκόπικρη γεύση.

Μεταφρ. **Γ. Ι. Φουσάρας**

Ἀνοιξιάτικο

Σηκώθη κι' ὁ τρελλονοτιᾶς
καὶ ξέφτισε τῆς μυγδαλιᾶς
τὰ λούλουδα τὰ πρῶτα.
Μὰ φτάν' ἡ ἄνοιξη μὲ μιᾶς
καὶ τὰ κλωνάρια τῆς ροδιᾶς
τὰ πλημμυρίζει φῶτα!.

Γιομίσανε τῆς πασχαλιᾶς
οἱ κλῶνοι, καὶ τῆς κυδωνιᾶς
τὰ φύλλα ξεπετᾶνε.
Φωνὲς ἀκούγονται χαρᾶς,
καὶ μὲς στοὺς κλώνους τῆς μυρτιᾶς
τ' ἀηδόνια τραγουδᾶνε...

1944 **Περσεὺς Ἀθηναῖος**

Ὁ Ἑλληνικὸς στίχος

Ταξεῖδι

...Ψέμμα δὲν εἶναι, φαντασία, τρέλλα γιὰ οὐτοπία,
νάτο. Νὰ κι' ὅλας... θὰ σαλπάρει τὸ καράβι
σὲ λίγο. Τὰ μπαγκάζια, τὰ εἰσιτήρια; — Ἔχω προλάβει
—τὶ τάξι!—κι' ὅλα εἶν' ἕτοιμα γιὰ τὴ.. φυγή. Τοπεῖα

Ἐμένα τώρ' ἀνέγγιχτα, πρωτόγνωρ ἀπὸ χρῶμα
ἀλλόκοτο μὲ καρτερᾶν φιαγμένα Ἔχω παρμένο
τὶ ὥραῖα! μὴ λείψη, ὡς καὶ κειὸ τὸ πέπλο τὸ Βαμμένο.
...μυστήριο σκέπασμα τῆς θλίψης μου· τὶ ἰδέα ἀκόμα

Ὡς κι' ἡ ὄψι μου ἀποκρηάτικη σωστὴ χαλκομανία,
ἕτοιμη γιὰ τὸ ρόλο της—τῆς ἔγνοιας σας παγίδα,
γελάει κοροϊδευτικὰ ἀντίκρυα στὴ Χαλκίδα.
Τὶ πόλι ψεύτικη!... ἄχ! ὡς ποῦ νὰ φύγω. Τὶ ἀγωνία

Ὡς ποῦ νὰ ξεκινήσει αὐτὸ τὸ πλοῖο.—Τὶ παραμῦθι.
Πῶς τρέμω ἀλήθεια ἐντός μου!... Ἐκεῖνα τὰ τοπεῖα,
οἱ ἄλλοι ἀνθρῶποι ποῦ θὰ ἰδῶ, ἡ σιωπή... ἡ λήθη
μὴ μείνουν ψέμμα, ὄνειρο, χίμαιρα, οὐτοπία

. .Μὰ νά. Οἱ ἐπιβάτες, τὰ σινιάλα καὶ πάλι γὼ ὄξω.
Στὴν προκυμαία μὲ κείνη μου τὴν πένθιμη τὴ γάζα,
νὰ κουβαλάω τῶν ἄλλων τὰ μπαγκάζια
σὰ χιὲς—σὰν πάντα. Νὰ ἔχω μείνη, γερὸ ἕνα τόξο.

Καλλιόπη Σκαρίμπα

Μοιρολόγι

Ἴσια κορμί, πόδια κεφάλι
κι' ἀκίνητο τὸ προσκεφάλι.
Βλέμμα κουρασμένο δίχως φῶς,
πλάι ἀπ' τὸν πόνο του σκυφτός,
ὁ πατέρας δίχως μίλημα,
ἡ μητέρα μὲ τὸ φίλημα.
Τὰ χαμογέλοια μετρημένα
κι' ὅλα κλειστὰ—ὅλα θλιμένα.
Κοπῆκαν τὰ φτερά τους χάμω
—τὸ σπῆτι χτίζονταν στὴν ἄμμο—
Καὶ τέτοια νειάτα, τέτοια χρόνια
φεύγουν κι' ἀφήνουνε συμπόνοια
τὰ μαῦρα, τὶ Θλίψι, τὶ βαρυά;
δίχως ἀηδόνια πειὰ ἡ μουργιά...

Καὶ κάθε βράδυ μοιρολόγια
τ' ἀρρώστου οὔτε φωνὴ οὔτε λόγια.
Στὰ σκαλοπάτια τὸ χορτάρι
πάει τὸ πανώριο παληκάρι
καὶ τοῦ μιλᾶν τὰ κυπαρίσσια
γιὰ τὰ στολίδια τὰ περίσσια,
τὸ «Καλῶς ἤρθες» λὲν ἀνέμοι
κι' ἕνα καντῆλι σιγοτρέμει.
Κι' ἡ μορφονιὰ κατὰ τὴ δύση
δὲν κλαίει τὰ νειάτα πόχουν σβύσει
κλαίει μι' ἀγάπη πειὰ σβυσμένη
—ἄχ τὴν καϋμένη, τὴν καϋμένη—

Μάτια, φωνές, μαλλιὰ καὶ χείλια
τὰ φέρνει ὁ ἀγέρας ἀπὸ μίλλια
καὶ τοὺς μιλάει ὧρες—ὧρες
κι' ὅταν περνᾶνε ἄγριες μπόρες
Ἔλα 'π' τὰ ξένα χελιδόνι
νὰ μ' εὕρῃς μαυροφόρα μόνη.
Ἔλα 'π' ἀρώτηγα Ἔχεις φύγει,
πειὸ μυστικὸ τοὺς δυό μας σμίγει;
. . . . . .
Τὸ γυρισμὸ τὸ γυρισμὸ Σου
ὅλο προσμένει ἡ Μαριώ Σου
....Ἔλα μιὰ μέρα στὸ λιμάνι
νὰ σ' ἀγκαλιάσω φτάνει—φτάνει....

Νίκος Παπαγεωργόπουλος

ΚΡΙΣΕΙΣ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΣΧΟΛΙΑ

Περὶ Κυριακάτικης ποιήσεως

Ἀπὸ τὸ πολὺ ἐνδιαφέρον ἄρθρο «περὶ κυριακάτικης ποιήσεως» τοῦ διαλεχτοῦ λογοτέχνη καὶ ποιητῆ, κ. Ν. Παππᾶ, ποὺ δημοσιεύτηκε στὰ «Φιλολογικὰ Χρονικὰ» μεταφέρουμε σήμερα ἐδῶ ἕνα προλογικὸ ἀπόσπασμα. Σ' ἄλλα φύλλα τῶν «Ξυβ. Γραμμάτων» θὰ δημοσιέψουμε, ἀπὸ τὸ ἴδιο ἄρθρο, κι' ἄλλα πολὺ ἐνδιαφέροντα ἀποσπάσματα.

«Οἱ ὡραῖοι κι' εὐγενικοὶ κύριοι ποὺ χορτάσανε ἀπ ὅλα, βγαίνουν κάποτε τὴν ἡμέρα, ποὺ οἱ καϋμένοι ἄνθρωποι τὴν χρησιμοποιοῦνε γιὰ ἀνάπαψή τους καὶ κατάπληχτοι γιὰ τὴν κίνηση τῆς δημοσιᾶς, κοὶ γεμάτοι δυσφορία γιὰ τὸν κόσμο ποὺ πλανιέται ἄσκοπα στὸν Μαρτιάτικο ἥλιο καὶ τοὺς παρεμποδίζει τὴν περίλαμπρη κυκλοφορία τοὺς, ἀναρωτοῦν ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνοησίας των: Τὶ συμβαίνει σημερα;

Κι' οἱ θαυμάσιοι αὐτοὶ κύριοι τότε μόλις μαθαίνουν πὼς ἡ ἡρέρα ἐκεινη εἶναι ἡ Κυριακή. Πὼς οἱ ἄλλοι συνάνθρωποί των τὶς ἄλλες ἕξη ἡμέρες δουλεύουν, ἀγωνίζοντοι καὶ συνωστίζουνται στὰ βάραθρα καὶ στις ματωμένες ὧρες τῆς καθημερινῆς βιοπάλης των, ἐνῶ αὐτοὶ οἱ κύριοι ἔχουν ὅλες τὶς ἡμέρες τῆς ἑβδομάδας καὶ τῆς ζωῆς των Κυριακή Τὶ θέλετε λοιπὸν νὰ ξέρουν οἱ ἄνθρωποι τοῦτοι γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων, γιὰ τὴν καθημερινότητα τῶν πραγμάτων καὶ γιὰ τὸ αἷμα καὶ τὴ βαθειὰ οὐσία, ποὺ ἔχει ἡ ἐπίγεια τούτη διαδρομή;

Τὸ ἴδιο πράμα συμβαίνει ἀπόλυτὰ καὶ οτὴν ποίηση Σ ὅλη τὴν μακραίωνη ἱστορία της, τὴ γεμάτη μεγαλειώδεις καμπύλες ἀπὸ οὐράνια τόξα καὶ μαίανδρους φαντασμαγορίας, ὑπάρχουν οἱ ποιητὲς τῆς Κυριακῆς, οἱ ποιητὲς ποὺ ζοῦν καὶ κάμουν τὴν Κυριακάτικη ποίηση. Τώρα στὰ χρόνια μας μάλιστα, πολλοὶ νεώτεροι ποιητές, χειρότερα δὲ στὴ μακάρια Ἑλλάδα μας, παρασυρμένοι ἀπὸ τὶς νέες αἰσθητικὲς καὶ ποιητικὲς κατευθύνσεις, βρῆκαν ὅλη τὴν εὐκαιρία νὰ παρεξηγήσουν, νὰ ἀσεβήσουν καὶ νὰ ἀποκρύψουν τὴν ψυχική τους ἀνεπάρκεια πίσω ἀπὸ τὴν κάτωχρη καὶ ἀποτρσβηγμένη ποίηση τῆς Κυριακῆς. Καλοπροαίρετοι, καλοφαγωμένοι, εὐχαριστημένοι μὲ ὅλα, κοιμισμένοι ἀνάλαφρα κι' ἀφρόντιστα στὰ ζεστὰ μέγαρά τους, ἐπίσημοι κάθε μέρα, Κυριακάτικοι συνεχῶς, βγαίνουν κάθε μεσημβρία ἀπὸ τὸ σπίτι τους κί ἀπ' τοὺς ἑαυτούς τους. κυτᾶνε τὰ πάντα μὲ μιὰν ἀσυνείδητη περιωπὴ κι' ἀρχίζουν νὰ τραβοῦν φωτογραφίες καὶ νὰ σκιτσάρουν ἐλαφρά, κάθε τοπίο καὶ κάθε γραμμή.»

Τὸ παγωτὸ τῆς Δανάης καὶ ἡ γαλαζοκόκκινη γαλήνη!

Δὲν πρόκειται περὶ νέας σουρρεαλιστικῆς ἐπιδρομῆς. Ἁπλῶς πρόκειται γι ἕνα «μυθιστόρημα» (ἔτσι τὸ λέει, ἔτσι τὸ πιστεύει ὁ ἄνθρωπος) τοῦ κ. Ἰωάννου Μ. Παναγιωτοπούλου, ποὺ δημοσιεύεται (δυστυχῶς ἀκόμα) μὲ τὸν τίτλο «Οἱ δύο κι' ἡ νύχτα». Ἀπὸ τὴν «Πέμπτη ὥρα» τοῦ ἔργου (ὅπως ἄλλοτε ἀπὸ τὴ «Δέκα η τρίτη» τοῦ. . ἀνδροπρεποῦς Ἄλκη Θρύλου) ἔρχονται φοβερὰ καὶ τρομερὰ πράγματα. Ἐδῶ ἡ Δανάη ἀπορεῖ «πού κατάφερε νὰ δοκιμάσει τὸ ψάρι, τὸ σταφύλι καὶ τὸ παγωτό». Ἀλήθεια. «πῶς τὸ κατάφερε αὐτὸ ἡ καημένη ἡ Δανάη;». Τὸ φαινόμενο νὰ δοκιμάζει κανένας ψάρι, σταφύλι καὶ παγωτὸ στὴ λογοτεχνία μας εἶναι ἄνευ προηγουμένου καὶ ἡ ἀπορία τῆς Δανάης τόσο καλὰ ψυχολογημένη ποὺ πρέπει νὰ συγκινηθεῖ ἀκαριαίως ἡ Ἀκαδημία καὶ νά... περιμαζέψει τὸν ἀτυχῆ συγγραφέα, νὰ τοῦ δόσει ἕνα ποτῆρι ἱερὸ γιὰ νὰ συνέλθει. Ἂν μάλιστα τοῦ βρεῖ ψάρι ἡ σταφύλι ἢ παγωτό, (ἔστω κι' ἀπὸ τὰ ποιήματα καὶ τὶς μελέτες του), ἄ, μὴν τσῦ τὰ στερήσει. Ἂν τὰ γευθεῖ, τότε σίγουρα δὲν θὰ... ἀπορεῖ πῶς τὰ δοκίμασε καὶ ἡ Δανάη του.

Πιὸ πέρα (στὴν «Πέμπτη ὥρα» βέβαια—σ' αὐτὴν τὴν ἀναθεματισμένη ὥρα συμβαίνουν ὅλα) τὸ τραγούδι τοῦ γρύλλου καὶ διάφορα ἄλλα «πλούταιναν τὴν ἀπέραθη γαλήνη μ' ἕνα χρῶμα γαλάζιο καὶ κόκκινο»! Φαίνεται πὼς ἐπειδὴ ἀποροῦσε ἡ Δανάη γιὰ τὸ ψάρι, τὸ σταφύλι καὶ τὸ παγωτό, ἡ γαλήνη (συγκεκινημένη ἀσφαλῶς εἴτε ἀπὸ τὴ Δανάη ἢ ἀπὸ τὴ μεγαλοφυΐα τοῦ συγγραφέα) .γαλάζωνε καὶ.. κοκκίνιζε. Τὸ λυπηρό, ὅμως, δὲν εἶναι γιὰ τὴν ἀτυχη γαλήνη. Αὐτὴ ὅταν εἶναι στὰ χέρια τοῦ κ. Ἰωάννη Μ. Παναγιωτόπουλου μπορεῖ καί .. κρισαρόπρογκες ἀκόμα νὰ φέει κι' ὄχι μόνο νὰ κοκκινίσει. Τὸ λυπηρὸ εἶναι πὼ, δὲν κοκκινίζει ὁ ἴδιος.

«Ὁ ἄντρας της»

Ἡ ἐλεύθερη σκηνὴ τοῦ «Πυργιώτικου Παρνασσοῦ» ἀνέβασε, στὴν Ἠλειακὴ πρωτεύουσα, στὶς 27 τοῦ περασμένου Ἀπρίλη, τὸ 4πρακτο δράμα τοῦ συνεργάτου μας, λογοτέχνη κ. Τ. Δόξα «Ὁ ἄντρας της».

Τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου τούτου, πού γράφτηκε στὰ 19:0, κι ὅπου εἶχε δοθῆ στὸ θίασο Κοτοτούλη κι' εἶχε παίνεθεῖ ἐπὸ τὸ κριτικὸ τοῦ δραματολογίου του κ. Μ. Σκουλούδη, ἐσημείωσε μιὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

Τὸ προοδευμένο κοινὸ τοῦ Πύργου τῆς Γαστούνης τὸ ὑποδέχτηκε μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ χειροκρότησε ζωηρὰ τὸν συγγραφέα του, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Πύργος, ἡ νέα αὐτὴ χώρα τῆς Ἠλείας, στὴν πνευματική της ἐξόρμησι, ὀφείλει πολλά.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Σπύρου Παναγιωτόπουλου*: «ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΣ ΔΙΑΒΑΤΗΣ»—*Ποιήματα*—*Ἀθήνα 1944

Σὲ προηγούμενα σημειώματά μου εἶχα πεῖ (καὶ δέν.. κάμισα καμμιὰ γλαῦκα μ' αὐτό στὴν Ἀθήνα—ἀφοῦ τοῦτο εἶναι γνωστὸ κι' αὐτονόητο) ὅτι δὲν κάνει μόνο τό μέτρο καὶ ἡ ὁμοιοκαταληξιὰ τὴν ποίηση καὶ γενικὰ κάνα.. μαντζοῦνι τὴν τέχνη. Ἐκείνη, ἡ κατὰ τὸν Πλάτωνα συμπλοκὴ «ὄντος καὶ μὴ ὄντος» ἡ «μάλα ἄτοπος» ποὺ τὴν κάνει καὶ τῆς δίνει νόημα καὶ περιεχόμενο δικό της αὐτὴ εἶναι—ἔτσι ὅπως τὴν εἶπε—τὸ μέγα κι' ἀκριβὸ «μυστικό» της. Θὰ μποροῦσα κι' ἐγὼ (σὰν τόσους ἄλλους ἀεροκριτικοὺς τῆς Ἀθήνας) ν' ἀραδιάσω ἐδῶ τουρλοῦ - τουρλοῦ συνταγὲς—γιὰ τὰ τέτοια—γι' αὐτὸ δηλαδὴ τ' ἀκριβὸ «μυστικό», ἔτσι μάλιστα ποὺ νὰ τοὺς κάμω νὰ μείνουν μὲ τὸ «μπᾶ!» οἱ ἀναγνῶστες μου μπρός σ' αὐτήν... τὴ σοφία, μπρὸς στὴν ἀνωτερότ' αὐτήν! Μὰ σεβόμενος πρῶτα τόν ἑαυτό τὸ δικό μου καὶ δεύτερ' αὐτούς, θ' ἀποφύγω τοῦτα τὰ μάγια τ' ἀνάξια καὶ θὰ πῶ μὲ δυὸ λέξεις ὅτι τὴν τέχνη τὴν κάνει μόνον ἡ τέχνη (μὲς στὴν ἔννοια πάντοτε ὅτι εἶναι προπαντὸς «τεχνικὴ»). Τὸ «μυστικό» της δὲν εἶναι διόλου μυστικό, ὅπως δὲν μᾶς εἶναι μυστικὸ τὸ συναίσθημα, λόγου χάρη τῆς δίψας ἢ ἡ πεῖρα ἡ συναισθηματικὴ τοῦ φτερνίσματος, (1) εἶναι ὅμως κ ά τ ι ποὺ ἐπίσης δὲ γίνεται λιανὰ καὶ καθέκαστα ἔτσι ποῦ νὰ πιάνεται ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀπ' τ' ἀφτιά, ὅπως δὲν πιάνεται ἐπ' αὐτοφώρῳ ὁ τ ρ ό π ο ς χάρις στὸν ὁποῖο ποθοῦμε ἢ μὲ τὸν ὁποῖο κοιμώμαστε. Εἶναι δηλαδὴ ..μάλα ἄτοπος.

Κι' αὐτό—αὐτὸ τὸ κ ά τι—ὁ φίλος μου ὁ κ. Παναγιωτόπουλος, δὲν τὄχει. Δὲν τὄχει; Ἀσφαλῶς. Δὲν κατέχει τὸν «τρόπο»—τὴν τ ε χ ν ι κ ὴ δηλαδὴ—ποὺ δίνει τὸ καλλιτεχνικὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ποὺ οὔτ' ἐμεῖς—οὔτε κανεὶς—θὰ μποροῦσε νὰ τοῦ τὴ δώσει χειροπιαστὴ καὶ καθέκαστη. Γι' αὐτό, ἡ ποίησή του μοιάζει σάμπως πρωτόλεια. Ἔχει τὴν συμπαθητικὴν ὀμορφάδα ξοάνου, ὅπου μολαταῦτα τὰ παράτερα μάτια, οἱ χαρακωτοὶ μορφασμοί, τὸ πλατύχειλο στόμα καὶ γενικὰ ἡ χοντροκοπιὰ τῆς γλυφῆς τοῦ δίνουν μιὰ νοστιμάδα πρωτόγονη, ποὺ θυμίζει τὴν ἀνύποπτη χαρὰ τοῦ παιδιοῦ.

«Ἔτσι, ὡς ἀπόψε, σ' ὅλη τὴ ζωή σου
νὰ χαιρετᾶς τὰ δέντρα, τὰ λουλούδια,
νὰ σιγοκουβεντιάζεις μὲ τὶς πάπιες
μὲ τὰ πετούμενα ὅλα, μὲ τὰ ἐλάφια
ἔτσι, ὡς ἀπόψε, πρόσχαρος νὰ σκύβεις
ἀπάνω ἀπ' τὰ νερὰ νὰ πιάσεις τ' ἄστρα,
νὰ δίνεις στὰ ψαρακια τὸ ψωμί σου
καὶ νὰ τοὺς λὲς σὰν φεύγεις: καλυνύχτα» κ.λ.π.

Τοῦτο τὸ πράγμα, εἶναι τόσο πολὺ στὴν ποίηση τοῦ κ. Π. πού, μὲ ὅλο τὸ βασικό μειονεχτημά της νὰ τῆς λείπεται ἡ ἄ λ λ η π ν ο ὴ (ἡ πνοή, τῆς ἄπεφθης καλλιτεχνικῆς συγκίνησις) κάνει τὸ βιβλίο του εὐχάριστο, ἐγκαρδιακό, ἀγαπημένο. Κι' ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴ εἶναι ἕνα βιβλίο ἀξιόλογο.

Θῶμος Ξαφᾶς

Ν. Παπαγεωργόπουλου*: «ΔΑΚΡΥΣΜΕΝΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ»—*Ποιήματα*—*Χαλκίδα 1944

Τοῦτος ὁ Παπαγεωργόπουλος, εἶναι ἕνας περίεργος νέος. Εὐτυχίσαντας νὰ τὸν γνωρίσω προσωπικὰ κι' ἐνῶ αὐτὸς οὐδ' ὑποπτεύονταν ὅτι εἶμαι ἐγὼ ὁ κριτικός του (κριτικός τοῦ προηγούμενου ποιητικοῦ βιβλίου του «Καῦμοί») τὸν ζύγιζα μὲ πλάγιες ματιές, τὸν περιεργάζομαν μὲ τὰ μάτια λαθραῖα. Κι ἔβρισκα ὅτι εἶναι ἀξιόλογος ἄνθρωπος. Μοῦ ἄρεσε ἡ τέλεια ποιητικὴ ἰδιοσυγκρασία του, ἡ ἀλαφριὰ ἐκείνη μέθη τοῦ λόγου, ποὺ τὸν κατέχει ὅλη ὥρα. Γραμματικός, λογιστής, σκυφτός—σὰν καὶ μένα αἰώνια—στὰ χοντρομούτσουνα λογιστικά του βιβλία, κατάπινε μολαταῦτα ταυτόχρονα τὸ ὄπιο τῆς ποιητικῆς του ροπῆς. Καὶ φαίνονταν ὡς νὰ ἐνεργοῦσε σὰν...μόλυνση ἐντός του ἡ χρυσὴ ἔλξη τῶν στίχων, ἐκείνη... ἡ «μάλα ἄτοπος» ἀπαγωγὴ ἀπό τοὺς ἀριθμοὺς στὴν ταβέρνα ποὺ τοὔκανα, ἀπὸ τὴν ἐπιστολιμαία ἐμβρίθεια τῆς ἐμπορικῆς ἀλληλογραφίας, στὸ φτερωτὸ κουβεντολόϊ γιὰ ποιητὲς καὶ γιὰ τέτοια. Καὶ τότε...μ' ἔβριζε! Ἀγνοόντας ὅτι εἶμαι ἐγὼ ὁ Ξαφᾶς, μὲ πετροβόλαε—ἀνύποπτος—μὲ τοὺς συμπαθητικούς του θυμούς. Κι' ἔψελνε στοὺς κριτικοὺς τὰ ἐξ ἀμάξης. «Ξαφᾶς!.. κολοκύθια. Κριτικὸς τοῦ γλυκοῦ νεροῦ...σαχλαμάρας! Ποιός ξέρει ποιός εἶναι καὶ νὰ τό πεῖ δὲν τολμάει. Κρύβεται...ἀναντρα πίσω ἀπόνα Θῶμος Ξαφᾶς. Ξαφᾶς!. ἄκω ὄνομα.. Ποιό καλὰ.. Τρακατρούκας!.»

Καὶ νάτος τώρα πάλι.. στὸ δόκανο!.. στὴ διάκριση τοῦ «ὀχτροῦ» του Ξαφᾶ!.. Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» μοῦστειλαν καὶ τὸ νέο ποιητικό του βιβλίο.

Ἐδῶ λοιπὸν ὁ ποιητὴς εἶναι ἀγνώριστος. Μ' ὅλο ποὺ μοῦ χόλιασε τότε γιὰ κεῖνες τῆς περὶ δουλειᾶς συμβουλές μου, φαίνεται πῶς μολαταῦτα τὶς ἄκουσε κι' ἀς μοῦκανε φαινομενικὰ.. τὸ νταῆ!. Ὁ στίχος του τώρα εἶναι ὡραῖος Προχωρημένος τεχνικὰ στὴν ἀντίληψη—τὴν καλλιτεχνικὴ ἔννοῶ—δίνει τις πιό πολλὲς φορὲς ἀποτέλεσμα, ἐκεῖνο .. τό ἐξαίσιο τίποτα ποὺ οἱ ρωμαντικοὶ ὀνομάζουν τὴν τέχνη ἢ τό σὰν ἀνώτερα μαθηματικὰ καὶ σὰν τὴ φιλοσοφία, ποὺ τὴν ὥρισε ὁ Γκαῖτε.

Εἶναι πολλὲς οἱ στροφὲς,—ἀκόμα καὶ ποιήματα ὁλόκληρα—ποὺ σὲ κρατᾶν δακρυσμένο ἢ αἰχμάλωτο, μές σὲ βαρειὲς νοσταλγίες. Διαβάζοντάς τες αἰστάνεσαι τὴν ἡδονικὴ ἐκείνη μόνωση σὰν ὅπως νὰ προσευχήθηκες μόλις:

«..Ὡς λειτουργάει ἀθόρυβα μέσα μου ἡ ἐκκλησία
γιὰ τὴ σβυσμένη λύτρωση, γιὰ τὶς θλιμένες ὧρες,
γιὰ κείνους ποὺ γονατιστοὶ προσμένουνε τὶς μπόρες
κι' ἀρήνουνε τὸν ψιθυρο νὰ ὑψωθεῖ ἱκεσία..»

Κι' ἄλλοτε, σὰν κάτω ἀπ' τὰ πόδια σου τὴ γῆ
νἆν' ἀτσάλινη καὶ τὸ βῆμα σου λίθος:

«Ἡμερήσια σιέψη μας ἡ δραχμὴ
καὶ γραμὲς πλαγιως καὶ καθέτως·
τὸ ἴδιο ἐμβατήριο πάει τὸ ἔτος
«χρεωπίστωσις» ἡ κάθε στιγμή.

***

«Χρεώγραφα» «Ἀποδείξεις μηχανῶν»
σ ν φαντάροι οἱ ἀριθμοὶ γραμμὴ
Βῆμα, ρυθμὸς ἡ γραφομηχανὴ
καὶ κλείνει ἡ κίνηση ἡμερῶν—μηνῶν

***

Μέσα ἀπὸ τὶς στοῖβες τὰ βιβλία
χίμαιρες βουΐζουν σὰν μελίσσια,
ταξιδεύουν γιὰ τὸ Πόρτο ἴσια
τ' ἄφταστα τῆς νειότης μας τὰ πλοῖα..»

Μάλιστα κύριε!. Σύμφωνοι.

Θῶμος Ξαφᾶς

(1) Τί περίεργες ἀλήθεια λέξεις καὶ σύγκρισες γιὰ τήν... ξυπόλυτη σεμνοτυφία μερικῶν Ἀθηναίων συναδέλφων μου—δηλαδή...ἀεροσυναδέλφων μας.

ΤΟ ΡΩΜΑΝΤΖΟ ΤΗΣ ΜΥΓΔΑΛΙΑΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Τῆς πρώτιμης ἄνοιξης ἡ πεντακάθαρη πνοή, ἕνα πρωΐ τὴν ξύπνησε ἀπ' τὰ λευκά της ὄνειρα.

Ἕνα πάναγνο ἀεράκι ἦρθε ἀπαλὰ καὶ τῆς χάϊδεψε τὸ γυμνό της κορμάκι, ποῦ ριγοῦσε χαρούμενα μέσ' τὴν δροσιὰ τοῦ ξυπνήματος.

-Ἀκόμα ποῦ καὶ ποῦ οἱ θανατεροὶ βορρηάδες μαστίγωναν ἀλύπητα τὰ θαρραλέα της κλωνιά!

Τὰ χιόνια σαβανόνανε ζηλιάρικα τὸ κρυφὸ παλιὸ τῆς ζωῆς, ποῦ ξυπνοῦσε ἐπίμονα στ' ἀγέννητα μπουμπούκια της, μὰ ἡ νεαρὴ μυγδαλιὰ μὲ τὰ ἐκστατικὰ χέρια τεντωμένα ψηλὰ πρὸς τὸν ἥλιο, ποοσφερόνταν ὁλόκληρη στὴν ὀνειρεμένη ὑπόσχεσι.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὶς νύχτες συχνά, πάλευε ἀπεγνωσμένα μὲ τὸ βαρὺ ὕπνο τοῦ θανάτου ποῦ μοῦδιαζε τῆς ζωῆς τοὺς χυμοὺς μὲ στὶς νεανικές της φλέβες...

....Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ παγωνιὰ δάγκωνε μὲ λύσσα τὰ τρεμάμενά της κλωνάρια, μὰ μόλις ὁ ἥλιος ξυπνοῦσε καὶ τὸ θαμπὸ ἀκόμα μακρυνό του βλέμμα διασκορποῦσε τὰ παγερὰ φαντάσματα τοῦ σιότους ἡ μυγδαλιὰ ἔνοιωθε τὸ ἀσυγράτητο κῦμα τῆς ζωῆς, νὰ χυμᾷ, νὰ πλημμυρίζῃ ὅλο τὸ τρυφερό της κορμί.

Μιὰ μέρα, φούσκωσαν ὀδυνηρὰ τὰ λυγερά της κλώνια....καὶ ἔφθασε ἕνα φευγαλέο φίλημα τοῦ ἥλιου γιὰ νὰ μπουμπουκιάσῃ μὲ χαρωπὲς ἐλπίδες ὅλη ἡ ὕπαρξί της.

.. ..Ὁ παντοδύναμος ἐραστὴς εἶδε τὸ σύγκορμο σκίρτημα τῆς λουλουδένιας ψυχούλας....καὶ ξάφνου, ἕνα πρωΐ, τῆς ἔρριξε χαμογελαστός στοὺς παλλομένους ἀπὸ ἔρωτα ὤμους ἕνα χιονόλευκο νυφικὸ πέπλο.

Τὸ στόλισμα τῆς νύφης δὲν βάστιξε πολύ.

Ἄσπρα ἀνθάκια καὶ τρεμουλιαστὲς πεταλούδες στεφανόσανε τὸ ντροπαλὸ μέτωπο τῆς μυγδαλιᾶς.

Τυλιγμένη στὸ διάφανο ἄρωμα τῆς ἀγνότητος, λαμπρὴ μέσ' τὸ ντανελωτὸ χαμόγελο τῆς εὐτυχίας τέντωνε θριαμβευτικὰ τὸ λουλουδισμένο κορμί της ...

Ἔτσι παραδόθηκε στὸν ἥλιο!....

Τὸ πάθος ، λόγιζε καὶ φούντωνε ὁλοένα καὶ περισσότερο καὶ τὸ χρυσοπράσινο σύμπλεγμα τῶν ἐραστῶν—νικηφόρο ὑμνοῦσε τὴν πλάσι!

Οἱ μέρες ποῦ κυλοῦσαν ἔμοιαζαν κάποιο χρυσογάλανο περιδέριο ἀπὸ ζωντανὰ μαργαριτάρια, σὰν κρυστάλλινα δάκρυα τῆς εὐτυχίας γιὰ τὴν μεστωμένη πειὰ μυγδαλιά. Σὲ λίγο τὰ λαμπρὰ κλώνια της βαρύνανε ἀπ' τὸ δροσάτο πλοῦτο τοῦ καρποῦ, ἀπ' τὶς ἀμέτρητες βελουδάτες χάνδρες ποῦ στόλισαν πλούσια, ἀλλὰ σεμνὰ τὸ δενδρί, τὸ εὐτυχισμένο.

Μὰ ἡ εὐτυχία σιγά—σιγὰ ἔλυωνε!...

Ἐρχόντουσαν τὰ σκληρὰ μελτέμια καὶ μάστιζαν καὶ κουρέλιαζαν μὲ κακία τὰ ντανελένια φορέματά της,

Οἱ καρποὶ σκορπίστηκαν ἄσπλαχνα στὸν πλατύ του κόσμο. Τὰ λεπτὰ φυλλαράκια κιτρίνισαν, ζαρώσανε καὶ σκορπίστηκαν μέσ' τὴν παγερὴ λύσσα τῶν ἀνέμων. Καὶ τὸ κουρασμένο κορμὶ τῆς μυγδαλιᾶς στάθηκε πάλι γυμνὸ κάτω ἀπ' τὸ πάντα ἀκούραστα χτυπήματα τῆς Μοίρας....

Ἡ ἀναπότρεπτη νύχτα τοῦ θανάτου ἔσκυψε πάνω ἀπ' τὰ τρεμάμενα, λυγερὰ κλωνάρια!

Οἱ σκοτεινὲς ἀπειλὲς τραντάζουν μὲ μῖσος τὸ ξεγυμνωμένο κορμὶ τοῦ δένδρου καὶ ὁ ἥλιος—ἐραστής, κάθε μέρα καὶ πειὸ ψυχρός, πειὸ ἀδιάφορος βιάζεται νὰ βουτάῃ τὸ κουρασμένο του μέτωπο στὴν ματωμένη λίμνη τῆς δύσης.

Ὁ χειμώνας μὲ τὴν χλωμιασμένη μορφή του ξετύλιξε τὸν ὑγρό, ἀπέραντό του μανδύα, ἅ ἁλωσε πλατειὰ τά σκοτεινά του φτερὰ καὶ χτυπώντας τα πένθιμα βογγάει τριγύρω.

Ἡ σιγαλὴ νάκρη μὲ μιὰ δέσμη παγωμένα ὀνείρατα στὸ κόρφο της σφίγγει στὴν πλανεύτρα ἀγκαλιά της τὴν μυγδαλιά—τὴν θλιμμένη καὶ ἐνῷ βυθίζωνται μαζὺ στὴν βαρειά τους λιποθυμία, ἕνα ἀνεπαίσθητο σὰν μουσικὸ νανούρισμα ξεχύνεται στὸν ἀνταριασμένο ἀγέρα:

—Ὅσο ὑπάρχω ἐγώ, τίποτα δὲν πεθαίνει στὴν πλάση!.

....Εἶναι ὁ ἥλιος!...Ἡ φωτεινὴ αἰωνιότητα τῆς Ἀγάπης, ποῦ γεννάει τὴν Ἀνάστασι!...

ΜΑΝΥΑ ΚΡΑΚΟΥΣ

Η ΤΑΥΡΙΑ ΣΟΦΕΝΚΟ

Σχετικὰ μὲ ὅσα γράψαμε, στὸ προηγούμενο φύλλο, γιὰ τὴν Ταυρία Σοφένκο, ποὺ δῶ καὶ καιρὸ κυκλοφόρησε τὸν σουρεαλιστικὸ κεραυνό της, ὁ φίλος συνεργάτης, κ. Γιῶργος Φουσάρας, μᾶς πληροφορεῖ πὼς πρόκειται γιὰ τὴν κυρία Σοφία Οἰκονομίδη—Κενταύρου, καθηγήτρια τοῦ Ὠδείου, γνωστὴ μουσικοκριτικὸ καὶ γυναῖκα τοῦ ἐπίσης γνωστοῦ ποιητή, κ. Γιόχαν Οἰκονομίδη. Κι' ἀκόμη πὼς ἡ τότε κυκλοφορήσασα συλλογή της εἶχε τὸν τίτλο «Τὰ Ὄστρακα τῶν Διθυράμβων.»

Αὐτὰ τὰ σημειώνουμε μ' εὐχαρίστησι γιὰ τὴν τάξι, σχετικὰ μὲ τὸν τίτλο τῆς συλλογῆς καὶ τὸ πραγματικὸ ὄνομα τῆς Ταυρίας Σοφένκο. Κατὰ τἄλλα τὸ σημείωμα, τοῦ προηγουμένου φύλλου μας, παραμένει ἀκαίρηο

ΩΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ὁ ἀλτρουϊστὴς Γιατρὸς τῆς Χαλκίδος, κ. Νᾶσος Λαϊνιώτης, σὲ συνέχεια προηγούμενων εἰσφορῶν του, γιὰ τοὺς φτωχοὺς τῆς πόλεως, προσέφερε ἀκόμα, γιὰ φτωχοὺς κι' ἀσθενεῖς, 3,000,000 δραχμῶν, 1 1]2 ὀκᾶ μακαρόνια, 1 1]4 ὀκὰ λάδι, 25 αὐγὰ κι' ἕνα σπεσιαλιτὲ φάρμακο ἀξίας 10.000,000 δραχμῶν.

Ἡ χριστιανικὴ αὐτὴ πράξι, τοῦ φιλανθρώπου Γιατροῦ, ἂς χρησιμέψῃ ὡς παράδειγμα σ' ὅσους μποροῦν ν' ἀνακουφίσουν τὴ λαϊκὴ δυστυχία καὶ κλειοῦν τ' αὐτιά τους, στὴ φωνὴ τοῦ πόνου καὶ τῆς συμφορᾶς.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΛΛ. ΕΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ

Τὸ Τμῆμα Ἑλλ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Χαλκίδος μᾶς ἀπέστειλε πλήρη κατάλογον πληρωθέντων συνδρομῶν μηνὸς Ἀπριλίου, τὸν ὁποῖον ἐλλείψει χώρου θὰ δημοσιεύσωμεν ὁλόκληρον εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον, τῶν «Εὐβ. Γραμμάτων.»

ΤΑ «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» κυκλοφοροῦν κατόπιν λογοκρισίας ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἑλληνικῶν καὶ Γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς.

Ὑπὲρ τοῦ Ναοῦ Ἁγ. Νικολάου

Ὁ κ. Βασίλειος Μηλᾶς, κουρεὺς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀβάντων, προσέφερε 1.000,000 δραχμὰς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Καινούργια βιβλία

Γ. Μ. Πολιτάρχη: «Σκέψεις πάνω στὴν ἀγροτικὴ ποίηση τοῦ Φοίβου Δέλφη» — Μελέτη, Ἀθήνα 1944.

Κώστα Ἀγγελοπούλου: «Νῖκος Χατζάρας» ἕνας εἰδυλλιακὸς ποιητής, μελέτη. Ἔκδοσις περιοδικοῦ «Νεοελληνικῆς Μούσας».

Περσέα Ἀθηναίου: «Μία ἀρραβωνιασμένη στὴ Μύκονο»—Μυθιστόρημα, Ἀθήνα 1944.

Τὸ Ταχυδρομεῖο μας

Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» δὲν ἀπαντοῦν εἰς τοὺς συνεργάτας, συνδροδητὰς καὶ ἀναγνώστας των δι' ἰδιαιτέρας ἀλληλογραφίας. Παρακαλοῦνται συνεπῶς οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ παρακολουθοῦν τὴν παροῦσαν στήλην.

Οἱ κ. κ συνδρομηταὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἐπαρχιῶν καὶ ὑπαίθρου Εὐβοίας, παρακαλοῦνται νὰ στέλνουν τὰς συνδρομάς των ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς.

Κον Κ. Γλυκόν, ἐνταῦθα. Τὸ γράμμα, ποὺ μᾶς στείλατε, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ σημειώματος, ποὺ γραψε ὁ συνεργάτης μας κ. Θῶμος Ξαφᾶς, γιὰ τὸ δίδυμο βιβλίο σας, μόνον ὡς θρασύτης, μπορεῖ νὰ Χαρακτηρισθῇ.

Ὁ κριτικὸς τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων» θἄπρεπε νὰ εἶναι ἄνθρωπος τῆς πνευματικῆς περιωπῆς ἑνὸς Ξαφᾶ, γιὰ ν' ἀσχοληθῇ, ὅπως ἀσχολήθηκε στὸ περασμένο μας φύλλο, μὲ τὸ πενιχρὸ φυλλάδιό σας. Καὶ μάλιστα μὲ στοργὴ κι' ἀγάπη γιὰ τὸ ξεκίνημά σας, (στοργὴ γιὰ τοὺς νέους) ποὺ σεῖς σταθήκατε ἀνίκανοι νὰ νοιώσετε στὶς λίγες, μὰ χαρακτηριστικὲς γραμμὲς τοῦ κριτικοῦ μας.

Λυπούμεθα εἰλικρινά, ποὺ μέσα στοὺς νέους, ποὺ τὰ «Εὐβ. Γράμματα» ἔχουν ἀγκαλιάσει μὲ τόση ἀγάπη, βρίσκεστε καὶ σεῖς.

Ἐδῶ ἀναγγέλονται οἱ συνδρομές, ποῦ μᾶς στέλνονται ἀπ' εὐθείας, πρὸς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ὄχι αἱ εἰσπραττόμενες διὰ τοῦ εἰσπράκτορος, βάσει ἀποδείξεών μας.

Ἐλάβαμε--κι' εὐχαριστοῦμε θερμὰ τοὺς ἀποστολεῖς των —τὶς πάρα κάτω συνδρομές:

Χαλκίδος Γ. Παπαγεωργίου δραχ. 25,000, **Εὐανθία Οἰκονομίδου** 25,000. **Δημ. Ἀνδρεοῦτσος** 50,000, **Στρ. Τεκνάκης** (Ν. Ἀρτάκη) 50.000. **Ἀ. Δ. Λιάκου** 100,000. **Γ. Ἀναστασιάδης** 25,000. **Κυριαζῆς Γουλούμης** 150,000.

Ἀθηνῶν: Π. Οἰκονομόπουλος δραχ. 100,000. **Ἀντ. Τριανταφύλλου** 25,000. **Νικ. Ράπτης** 25,000. **Τ. Ζάπας** 60.000 **Ἰω. Βοῦλτσος** 60,000.-**Κ. Σταυρόπουλος** [Ν. Ἡρακλείου] 100.000— **Πιπίτσα Κατσίνα** 100,000. **Ἄλκης Κωτσάκης** 200,000.

Βόλου: Γιάννης Σακελλίων 25,000.

Περιοδικὰ

Πήραμε τὰ πάρα κάτω περιοδικά:

«Μακεδονικὰ Γράμματα» μὲ ὕλη διαλεχτή, ὅπως πάντοτε.—**«Νεανικὴ Δράσι»** (δελτίο κινήσεως τριῶν πνευματικῶν σωματείων τοῦ Βόλου) μιὰ πολὺ συμπαθητικὴ ἐφημεριδοῦλα, ποὺ τὴν βγάζουν τρεῖς ἐνθουσιώδεις νέοι: οἱ κ. κ. Α. Σκλείδης, Λ. Πορτοκάλογλου, καὶ Κ. Λέτσιος.—**«Ὀδυσέας»** τοῦ Πύργου πνευματικὸ ὄργανο τοῦ «Πυργιώτικου Παρνασσοῦ,» τοῦ καλοῦ αὐτοῦ σωματείου, ποὺ δίνει μία ὡραία καλλιτεχνικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ στὴν Ἠλειακὴ Πρωτεύουσα, μὲ πρωτεργάτην, πάντοτε, τὸν λογοτέχνην κ. Τάκην Δόξαν. **«Ἐπαρχιακὰ Γράμματα»**—δίμηνη ἐπιθεώρηση Γραμμάτων καὶ τέχνης μὲ Δ)τὴν τὸν κ. Γ. Α. Παπαχρίστον **«Νεανικὴ Φωνὴ»**—μηνιαῖο περιοδικὸ νέων. Δ)τὴς: Θανάσης Ῥαχουτῆς κι' Ἀρχ)τὴς Τ. Α. Κωνσταντινίδης. Ἀξιέπαινη προσπάθεια τῶν νέων μας, ποὺ τοὺς πρέπει ἐνθάρρυσι· **«Φιλολογικὰ Χρονικὰ.»** Δ)τὴς: Ν. Σ. Μοναχός. Τεῦχος 4ο Ἀπρίλιος 1944. Περιέχει διαλεχτὴ συνεργασία καὶ πολλὰ ἐνδιαφέροντα σχόλια. **«Ζακυνθινὰ Νέα»** Ἀπὸ τὸ «Νησὶ τῶν Ποιητῶν»· τὴ Ζάκυνθο μᾶς ἦρθε ἡ πασχαλινή—φιλολογικὴ ἔκδοσι τῆς βδομαδιάτικης ἐφημερίδας «Ζακυνθινὰ Νέα» φροντισμένη ἐξαιρετικὰ ἀπὸ τὸν διευθυντή—της κ. Νῖκον Γρυπάρη, ποῦνε γι' αὐτὸ ἄξιος κάθε δίκηου ἔπαινου.

Συνεργάζονται οἱ κ. κ. Λ. Χ. Ζώης, Π. Νεράντζουλης, Ν. Γρυπάρης, Ντῖνος Κονόμος, Βασίλειος. Μαλαφούρης, Ν. Ζακυνθινός κ. α. περιλαβάνει ἐπίσης ποιήματα τῶν Κ. Παλαμᾶ, Στεφ. Μαρτζώκη, Κ. Καβάφη, Μ. Μαλακάση, Λ. Πορφύφα, Ι Γρυπάπη. Λ Μαβίλη, Π. Νιρβάνα καὶ Σπύρου Γκούσκου ὡς καὶ ἀνέκδοτη μελέτη τοῦ μακαρίτη ἱεροκήρυκος τοῦ νησιοῦ Νικολάου Ἀβούρη περὶ τῶν Ζακυνθινῶν ἐθίμων τῆς Μεγάλης ἑβδομάδας.

ΣΗΜΕΡΟΝ ΣΤΟ «ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ»

ΑΣΒΥΣΤΗ ΦΛΟΓΑ